

Clara, de Gentse boetvaardige dochter

Clara, de Gentse boetvaardige dochter

©2015 Kirsten Van Malderen

Uitgeverij Partizaan/BOXPress

Omslagontwerp: Kathelyne Van den Berghe

ISBN: 9789462951587

NUR: 300-342

CLARA, DE GENTSE BOETVAARDIGE DOCHTER

Kirsten Van Malderen

roman

UITGEVERIJ PARTIZAAN/BOXPRESS

www.partizaan.be

www.boxpress.nl

Mijn dank gaat uit naar al mijn enthousiaste lezers zonder wie ik niet verder had geschreven. Jullie hartverwarmende reacties gaven me de energie om opnieuw in de pen te kruipen.

Een welgemeende dank u gaat tevens uit naar het archief van de Zusters van Liefde te Gent en in het bijzonder de archivaris, mevrouw Kaat Leeman.

Daarnaast wil ik zeker mijn familie bedanken voor alle hulp bij de opzoekingen, de kritische kijk op het verhaal en het nalezen. Ook Christophe wens ik hiervoor te bedanken.

Last but not least, dank aan mijn uitgever en zijn echtgenote voor alle moeite die zij zich getroost hebben en voor het vertrouwen.

Uittreksel uit het reglement van het huis der boetvaardige dochters¹:

Ten dienste der personen die eene dochter in het huis van
bermhertigheid willen plaetsen

- Art. 4: om ontvangen te worden mogen de dochters geen proces-verbael of vonnis ten haren laste hebben.
- Art. 5: zullen niet aenveerd worden degenen die reeds in een ander huis van boetveerdigheid gewoond hebben, die uit hare eigene beweging ons gesticht verlaten hebben, of die er uit weggezonden zijn om haer slecht gedrag.
- Art. 6: Degenen die besmet zijn met de schurftheid, met de venusziekte, die onderhevig zijn aan de vallende ziekte, of die eenen kwaden lijfgeur hebben.
- Art. 7: Degenen die in staet van zwangerheid zijn, enz.
- Art. 8: Degenen die den ouderdom van 30 jaren bereikt hebben, uitgenomen in eenige buitengewoone gevallen.
- Art. 9: De dochters die vreemd aan het land zijn, zullen niet ontvangen worden dan ten prijze van *twee honderd franken*. Dit geld wordt niet wedergegeven als zij er uit eigen wil uitgaen, of er uit weggezonden worden om haer slecht gedrag.
- Art. 10: De steden of dorpen die jaerlijks leden genoeg opleveren, mogen de dochters kosteloos in het gesticht plaetsen.

Sommige gebeurtenissen kondigen zich aan als een onbewuste siddering of een last die zonder verwittiging op je dan nog onschuldige schouders komt te liggen. Clara wist dat toen ze de man zag naderen haar leven vanaf dat ogenblik voorgoed een wending zou nemen. Ze had geen ervaring met mannen, daarvoor werd ze te veel afgeschermd door haar ouders, zoals het een meisje van goede zeden betaamde. Ook al wilde ze met elke vezel in haar lijf rechtsomkeert maken, haar benen weigerden plots alle dienst, waarop ze, als was ze door nagels uit de hoef van één van vaders paarden, verstijfd aan de grond blijven hangen.

Zijn uiterlijk of zijn houding waren niet hetgene waarvoor ze schrik had. Ze kon er niet meteen haar vinger op leggen en tijd om erover na te denken kreeg ze al evenmin, want de man naderde haar met rasse schreden. Als in een nederig maar tevens hoffelijk gebaar nam hij de hoge hoed van zijn kalende hoofd en met een zwierige beweging groette hij haar. Haar gevoel van eigenwaarde deed haar zo onopvallend mogelijk een stap achteruit zetten, maar haar opvoeding gebod haar hem vriendelijk doch formeel een wedergroet te geven. Het betaamde hoegenaamd niet dat hij verder, zo zonder enig gezelschap, tot haar zou spreken, dus hoopte ze dat hij na deze zijn tocht verder zou zetten.

Een schimmig lachje omfloerste zijn eerder blauwe lippen en een rilling liep over Clara's jeugdige huid. Hij moet haar ongerustheid hebben gezien. Haar angst hebben geroken. Behoedzaam zette hij een stap in haar richting. Het meisje voelde hoe haar adem van pure ontredde in haar keel stokte. Met één gekromde vinger streelde hij langs haar handen die zij in een zedige houding voor haar buik had gevouwen. Ze voelde een gesmoorde kreet haar mond ontsnappen. Maar ze voelde zich een buitenstaander van het hele tafereel. Mijn God, zo dacht ze, hij vermoordt me hier ter plekke. Hier op deze winderige herfstavond van het Gent van 1840 komt mijn leven ten einde.'

Terwijl alles eerst leek stil te staan, werd de scène plots verstoord door een alom heersende bedrijvigheid. Als pas ontwaakt uit een kwade droom hoorde Clara plots omgevingsgeluiden, zag ze beweging en voelde ze hoe er opnieuw leven in deze doodstoestand werd geduwd. 'Clara, wat doe jij hier op je eentje?', hoorde ze een stem achter zich roepen en ze kon van pure blijdschap wel door de

knieën gaan. Het was Petrus, de zoon van de buren die, al wist hij dat natuurlijk niet, haar kwam verlossen van een gewisse dood. Ze viel de jongen dankbaar in de armen en trok hem haastig de straat uit.

De onbekende man met zijn perkamenten gezicht, zijn verraderlijke ogen en zijn aura vol misdadigheid was van het toneel verdwenen, nog vlugger dan hij erop was verschenen. De koude rillingen bleven over Clara's rug lopen en ze vroeg zich af of ze zich na het gebeurde ooit nog echt veilig zou voelen.

Petrus, zoon van Maria en Johannes, huisvrouw en meubelmaker, had altijd al een gezonde interesse voor zijn buurmeisje gehad. Dat hij haar daar had ‘gered’ was ietsje meer dan een gelukkig toeval. Hij volgde haar bijna overal. Nu ze voor één van de weinige keren alleen op straat had gelopen, had hij zijn kans schoon gezien. Normaal gezien werd het meisje steeds vergezeld door één van haar ouders, broers of een vriendinnetje. Hij had al zijn moed bijeengeraapt en was sowieso van plan haar aan te spreken. Ze had meer gehuppeld dan gewandeld, een weergave van het bommetje levensgeluk dat ze was en dat ze dan ook uitstraalde. Petrus en zij waren nog jong, prille tieners, maar hij wist nu al dat hij vlug zou moeten zijn, als hij een kans wilde maken bij het steeds mooier wordende meisje.

Net toen hij haar bijna had ingehaald, ging ze de hoek om en toen hij hetzelfde wilde doen, botste hij in volle vaart op de bakkersvrouw: ‘Petrus!’ riep die wat verschrikt uit, ‘waar gaat dat zo haastig heen?’ Ze streek de plooiën van haar kleed recht en hij barstte in verontschuldigen uit. ‘In het vervolg een beetje uitkijken waar je loopt, jongeman. Alles goed met de ouders?’ ‘Ja, hoor mevrouw. Alles gaat heel goed thuis, maar ik ben nogal gehaast, nogmaals excuses.’ Ze lachte: ‘Dat heb ik gemerkt. Laat ik je niet verder ophouden.’ Clara was echter al uit het straatbeeld verdwenen. Hij vloekte binnensmonds en liet zijn blik over de eerder verlaten straten gaan. Waar kon ze nu toch heen zijn. Op goed geluk liep hij naar rechts. Zijn ogen speurden in de hoop een glimp van de rode haren op te merken. Hij zette het op een lopen, angstig om deze unieke kans aan zijn neus te zien voorbijgaan.

De lucht kleurde al oranje in een herfstachtig patroon. Enkele verloren bladeren cirkelden rond de as van een kalende boom. Voorbodes van de winter. Hij trok de kraag van zijn jas dicht om zijn hals en trachtte de rilling te negeren die over zijn rug liep. Waar was ze nu toch? Als hij haar niet vlug vond, zou hij onverrichter zake huiswaarts moeten keren. Een vooruitzicht dat hem ontmoedigde. Plots zag hij haar staan. Ze leek verstijfd. Wat had er zich hier net afgespeeld? Hij sprak haar aan en ze viel hem in de armen. Dit was mooier dan hij had kunnen dromen, maar zijn opkomende euforie maakte plaats voor verbazing toen hij haar verschrikte blik zag. ‘Zag je die man?’ Petrus keek rond en schudde van neen. ‘Heeft er iemand jou pijn gedaan?’ Hij voelde hoe ze beefde. ‘Kom, ik breng je naar

huis.’ En legde zacht zijn arm rond haar schouders. Het meisje hulde zich in een angstige stilte. Alsof haar woorden het gebeurde opnieuw tot leven zouden wekken. Toen ze zachtjes begon te snikken, wist de knaap niet goed wat gedaan. Hij had nog nooit iemand getroost, laat staan het meisje van zijn dromen. Hij wilde haar niet afschrikken.

Dus liet hij de stilte overwegen en gaf haar zijn zakdoek die ze dankbaar aanvaardde. Zijn beschermende aanwezigheid was meer dan voldoende voor haar. Voor het eerst merkte het meisje dat haar buurjongen eigenlijk heel lieve gelaatstrekken had en meer was dan de schavuit voor wie ze hem hield. Ze wilde niets liever dan vlug thuis te zijn. Moeder en vader zouden vast ongerust zijn en hopelijk niet al te boos, want ze was het huis uitgegaan zonder hen in te lichten. Ze wilde vader dan ook zo graag eens verrassen met een boek waarvoor ze maanden had gespaard. Nu was de verrassing verkorven en zou ze wellicht de kans niet krijgen een nieuwe uitvlucht te verzinnen. Meer nog, ze zou de eerste weken zelfs niet meer de straat op durven. Een wee gevoel overviel haar als ze dacht aan de vieze man die haar zo ontzettend veel schrik had aangejaagd.

Ze belde aan bij het grote herenhuis van haar ouders met langs beide kanten van de deur de imposant hoge ramen. De meid woonde niet in, dat wilde moeder niet, dus het duurde altijd wel even vooraleer er werd opengedaan. Dit was een taak die moeder zelf op zich nam. Clara zag hoe er boven een gordijn opzij werd geschoven en moeder die misprijzend naar beneden keek. Petrus had dan wel zijn hand van rond haar schouders gehaald, toch betaamde het niet dat een meisje zomaar met een jongen over straat liep. De deur vloog open en moeder trok haar aan haar oor naar binnen. Petrus die als beloning gehoopt had op een glas melk en misschien wel een koekje, kwam bedrogen uit. Clara’s moeder wees hem met haar wijsvinger naar huis en riep nog dat ze een hartig woordje met zijn ouders zou doen. De jongen wilde zich verdedigen, maar voor er nog maar één woord over zijn lippen was gerold, viel de deur al in het slot. Dat de vrouw er in volle colère een stevige voet tegen had gezet, was hem in zijn ontzetting ontgaan.

Zijn ouders waren gemoedelijke mensen. Ze begrepen meteen uit het relaas van hun zoon dat hij geen oneerbare bedoelingen had gehad. ‘Jongen, je moet wel stoppen met zo door de straten te zwerven, mensen krijgen verkeerde gedachten en zouden je

voor een leeghoofd en luierik kunnen aanzien.’ merkte zijn moeder op. Vader schuurde net een secretaire op die hij later zou lakken en van allerlei ornamenten en laatjes voorzien. Hij was een vakman zijn vader, met oog voor detail en liefde voor het vak. Moeder zat te kantklossen. Een vredig tafereel na de woedeaanval die hij aan Clara’s huis mocht ondervinden. ‘Geen nood, mijn zoon, dat ze ons maar de les komen spellen, ik laat ze weten dat mijn zoon een opperbeste knul is, die hun dochter veilig thuis bracht.’